

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:

Sak:

SAR - Scholars at Risk ved UiT, perioden 2016-2019

Innstilling til vedtak:

1. Universitetsstyret takkar SAR-komiteen ved UiT for vel gjennomført arbeid i den første fire-års perioden.
2. UiT Norges arktiske universitet vidarefører deltakinga i *Scholars at Risk* nettverket (SAR). Føremål skal vera å auka forståinga for omgrepet *Akademisk fridom* ved UiT og å tilby stipend for SAR-akademikarar.
3. I perioden 2016-2019 vil UiT tilby to eitt-års stipend for SAR-akademikarar, jf. alternativ 2 i budsjettforslaget.

Grunngjeving:

Universitetsstyret vedtok i sak 47/11 (2011/5407-1 Budsjettsaka) at ein frå og med 2012 skulle setta av midler til medlemskap og aktivitetar ved UiT i Scholars at Risk nettverket (SAR).

SAR er eit nettverk av høgare utdanningsinstitusjonar som skal hjelpa forskarar som vert forfølgd i sine heimland og som skal fremja menneskerettar og akademisk fridom. Hovudkvarteret er ved New York University og det er skipa ein eigen norsk avdeling (SAR-Norge) der dei 17 norske medlemsinstitusjonane (etter den siste fusjonsrunden) tek del.

Grunnlaget for vedtaket var m.a. eit notat frå AFU (vedl.4) der ein foreslo følgjande hovudaktivitetar ved UiT:

1. SAR-vedtaksforum og SAR-møteplass ved UiT
2. Ein SAR-komité ved UiT
3. Eit UiT-SAR stipend
4. Sekretærfunksjon

Her var UiT-SAR stipendet den mest omfattande innsatsen med at UiT skal vera vertskap og arbeidsgjevar for ein SAR-akademikar eitt år i kvar fire-års periode.

SAR-komiteen ved UiT, som også har vore vedtaksforum, har laga rapport for den første fire-årsperioden (vedlegg 1). SAR-komiteen har i pkt. 5 i rapporten også kommentert aktivitetar framover. Vidare har Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (IFF) ved HSL-fakultetet evaluert erfaringane med å vera vertskap for den første SAR-akademikaren (vedlegg 2). Økonomioversikt for perioden 2012-2015 er i vedlegg 3.

Drivkraft i nord: Strategi for UiT mot 2020 profilerer *Akademisk friedom* både i verdigrunnlaget og i gjennomgåande strategiar for forskning og kunstnarleg og fagleg utviklingsarbeid. Universitets- og høgskolelova set også krav til institusjonane sitt arbeid for fagleg friedom og ansvar (§1-5):

(1) Universiteter og høyskoler skal fremme og verne akademisk frihet...

Akademisk friedom er likevel under press, både i land vi likar å samanlikne oss med og her heime. Rektor ved UiO, Ole Petter Ottersen, viser i kronikk¹ og innlegg² til tilhøva i Canada og Storbritannia og konkluderer:

Akademisk frihet skal ikke gi forskerne immunitet for kritikk. Men forskningen skal være immun for maktens forsøk på å vri og vrenge på den - i forkant av publisering, eller i etterkant.

Det er per i dag få konkrete tiltak for auka forståing for akademisk friedom ved UiT. UiO og SAR-Norge arbeider med eit nettbasert emne om akademisk friedom, og det er ulike initiativ, seminar og liknande ved andre institusjonar. SAR-arbeidet ved UiT bør vera eit viktig verktøy for vår institusjon i arbeidet for å fremme og verne *Akademisk friedom*.

Stipend for SAR-akademikarar er den økonomisk tyngste delen i initiativet. Av dei norske medlemmene i SAR-nettverket har NTNU, UiO, UiB og UiA vedtak om eit fast SAR-stipend. I einskilde høve har SAR-akademikarar her fått forlenga stipendet frå eitt til to år. HiOA, UiS og UiT har per i dag vedtak om SAR-stipend hhv. kvart andre, tredje og fjerde år. Ein del mindre institusjonar ønskjer å vera med på delfinansiering av SAR-stipend; sidan dei ikkje sjølve har økonomi til eit heilt. Dette har så langt ikkje blitt gjennomført i praksis.

UiO fekk også nyleg tilslag på eit Erasmus+ prosjekt: *Academic Refuge* knytta til flyktningssituasjonen i Europa. I tillegg til UiO tek følgjande del i arbeidet: SAR, *Network of Universities from the capitals of Europe* (UNICA) og Universitetet i Ljubljana. *European Association for International Education* (EAIE) og *European University Association* (EUA) skal vidare bidra i nettverks- og informasjonsarbeid.

SAR komiteen ved UiT peikar i rapporten på:

- Dei positive erfaringane ein har så langt
- Behovet for auka forståing for akademisk friedom ved UiT
- Behovet for å fremja temaet på alle UiT-campus etter fusjonen
- Behovet mellom akademikarar internasjonalt for ei trygg hamn å arbeida i

Komiteen foreslår difor utvida aktivitet med:

- målretta innsats for tema *akademisk friedom* ved UiT
- eit SAR-stipend kvar andre år

Budsjett for komande periode 2016-2019 (vedlegg 3) er utforma med to alternativ: alternativ 1 er vidareføring av dagens omfang, medan alternativ 2 omfattar to SAR-stipend i perioden.

Universitetsdirektøren meiner at SAR-arbeidet er eit viktig ledd i UiT sitt arbeid for å fremme og verne *Akademisk friedom*, og tilrår at aktivitetsnivået aukast slik at UiT kan tilby SAR-stipend kvart

¹ <https://www.uio.no/om/aktuelt/akademisk-frihet.pdf>

² <https://www.uio.no/om/aktuelt/rektors-blogg/2016/akademisk-frihet-og-forskningens-uavhengighet-%E2%80%93-no.html>

andre år (alternativ 2). Eit auka SAR-engasjement styrker UiT både i samfunnsoppdraget og i oppfyllding av strategien *Drivkraft i nord*.

Lasse Lønnum
universitetsdirektør

Pål Vegar Storeheier
forskningsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krev ikkje signatur

Sakshandsaming: Håkon Fottland

Vedlegg

- 1 SAR Scholars at Risk ved UiT - rapport 2012-2015 (2016/3845-6)
- 2 Evaluering frå Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (2016/3845-5)
med arbeidsplan Dieudonné Zognong, ePh (2010/6510-54)
- 3 Budsjettforslag 2016-2019 og økonomioversikt 2012-2015
- 4 Notat frå AFU ePh 2010/6510-5: The Scholars at Risk Network (SAR) ved
Universitetet i Tromsø